

Warsztat Futures Literacy Przyszłość rynku pracy 2060:

Faza 2: Ćwiczenie 2. Scenariusz „Społeczeństwo uczące się”

Instrukcja: Jeden z uczestników czyta poniższy tekst głośno innym w swojej grupie. Następnie, grupa dyskutuje nt. wpływu poniższych uwarunkowań na wizję przyszłości pracy w 2060 r. korzystając z pytań / ćwiczeń znajdujących się na odwrocie tej kartki.

SCENARIUSZ „SPOŁECZEŃSTWO UCZĄCE SIĘ”

Jesteś teraz w 2060 roku. W ciągu ostatnich 40 lat nastąpiły nieciągłe zmiany systemowe. Oto kilka aspektów obecnego (2060 r.) - ale rzeczywistość ta stale ewoluuje i zmienia się:

1. **Uczenie się jest przedmiotem działalności człowieka.** Wszyscy ludzie w każdym wieku i na różnych ścieżkach życia są aktywnie zaangażowani w poszerzanie swojej wiedzy i pracę nad sposobem rozumienia świata. Proces uczenia się i wymiany wiedzy ma charakter lokalny. Ludzie stale spotykają się, generują i dzielą się wiedzą, dyskutują nt. możliwości jej zastosowania w praktyce w kontekście wyzwań o charakterze lokalnym (w organizacji, mieście itd.). Dyskusje, wymiana wiedzy i doświadczeń, wypracowywanie rozwiązań nie mają charakteru ogólnego (nie o znaczenie dla „ludzkości” chodzi), ale o konkretne złożone sytuacje i problemy dla danej społeczności lokalnej. Duże znaczenie w tym procesie odgrywają ewoluujące wartości i aspiracje ludzi.
2. **To, co kiedyś nazywano ekonomią, jest obecnie nazywane „noosferą”¹ czyli sferą ludzkiego rozumu.** W noosferze tworzenie unikatowej, zindywidualizowanej wartości jest wysoko cenione i w dużej mierze zastąpiło model masowej produkcji i stylu zarządzania. PKB i inne wskaźniki wzrostu gospodarczego nie stanowią już najważniejszych punktów odniesienia; kluczowy jest natomiast związek między uczeniem się a poziomem jakości życia. Świadomość indywidualnych potrzeb (społeczności / jednostek) jest podstawą „tworzenia unikalnej wartości”. Aktywność w noosferze jest dopasowana do lokalnych warunków, służąc potrzebom i nadziejom społeczności. Przetrwanie wciąż wymaga uwagi i zaangażowania człowieka, ale wysiłek ten jest teraz oparty na relacjach i współzależności ludzi, tworząc wartość przez pryzmat realizacji celu funkcjonowania i rozwijania się danej społeczności.
3. **Dominuje model tworzenia unikalnej wartości, w którym ceni się zdobywanie i dzielenie się wiedzą.** Przepływ siły roboczej, towarów i usług odbywa się w skali międzynarodowej, ale większość produktów materialnych, od żywności po transport i energię, produkuje się lokalnie, gdy jest to potrzebne, w sposób uwzględniający lokalne potrzeby i priorytety. Ludzie dzielą się pomysłami, podobnie jak wartościami niematerialnymi wykorzystując bezpieczne technologie blockchain oraz systemy kredytowe / debetowe peer-to-peer, które zapewniają wszystkim mieszkańcom Ziemi wysoki poziom przejrzystości transakcyjnej i zaufania przy niskich kosztach.
4. **Klimat jest inny; nastąpiło dostosowanie.** Nastąpiły głębokie zmiany w stosunku ludzkości do natury. Aktywność ludzka pozostawia znacznie mniejszy ślad ekologiczny w przeliczeniu na mieszkańca.
5. **Symbioza ludzi i technologii dla realizacji celów systemowych.** Ludzie pozostają w symbiotycznym związku ze swoimi narzędziami, które obejmują teraz sztuczną inteligencję, zaawansowaną robotykę, biologię syntetyczną, genetykę, druk 3D oferujący możliwość jednoczesnego drukowania z wykorzystaniem różnych materiałów, komputery kwantowe i wiele innych. Efekt synergii wynikający z połączenia tych technologii przyniosło wiele nowych możliwości, przyczyniając się do zmian społecznych i życia codziennego. Jednak bardziej znacząca jest zmiana związana z podstawowymi celami, do których wykorzystywane są zaawansowane narzędzia i technologie. To kontekst organizacyjny, systemowy ma większe znaczenie niż same narzędzia.

(Na podstawie: Balcom Raleigh N., Pouru L., Leino-Richert E., Parkkinen M., Wilenius M., FUTURES LITERACY LAB FOR EDUCATION, Imagining Complex Futures of Human Settlements at Finland Futures Academy Summer School 2017 ISBN 978-952-249-502-0p.14 <https://research.utu.fi/converis/portal/Publication/31923673>)

¹ Noosfera - termin używany w odniesieniu do poziomu organizacji życia, w bliskim znaczeniu pojęcia Gaja. Z kolei Gaja, to hipoteza, zgodnie z którą wszystkie istoty żyjące na Ziemi działają wspólnie, aby zachować na naszej planecie optymalne warunki do życia. Źródło: Wikipedia

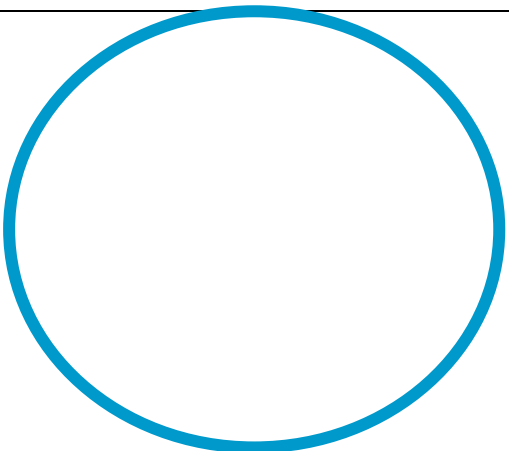
Ćwiczenie 2. PRZYSZŁOŚĆ PRACY w 2060 r. Dyskusja nt. scenariusza Wersja A

Spójrzcie ponownie na główne charakterystyki scenariusza „SPOŁECZEŃSTWO UCZĄCE SIĘ i zastanówcie się nad następującymi pytaniami. Te pytania to tylko sugestie, aby rozpocząć rozmowę na temat przyszłości pracy w zmienionym - tzw. Uczącym się społeczeństwie - z 2060 r.

Uczenie się jest przedmiotem działalności człowieka	1. Jak definiowana jest praca w 2060 r.? Jakie występują formy jej wykonywania? Od czego uzależnione są formy wykonywania pracy?
Ekonomia jest teraz Noosferą (sferą ludzkiego rozumu)	2. Kto jest pracodawcą? Kto jest pracownikiem?
Dominuje model tworzenia unikalnej wartości	3. Z jakich nowych narzędzi korzystamy w pracy? Czemu służą? Co ułatwiają?..... 4. Jak jesteśmy wynagradzani za pracę? Jakie czynniki wpływają na nasze wynagrodzenie za pracę?.....
Klimat jest inny; nastąpiło dostosowanie	5. Jak wygląda kwestia mobilności (a także: migracji, emigracji „za pracą”)?..... 6. Jak ludzie odnoszą się do otaczającego ich środowiska? Jak wpływa to na ich zawodowe relacje i interakcje z innymi ludźmi?
Symbioza ludzi i technologii dla realizacji celów systemowych	7. Czy istnieją różnice w sposobie, w jaki ludzie uczą się i dzielą zdobytą wiedzą?..... 8. Jeśli istnieją miejsca, gdzie praca jest wykonywana „po staremu”. Jak można je scharakteryzować?..... 9. Czy ktoś jest wykluczony z aktualnego systemu? Kto? Dlaczego? 10. W jakim kierunku system ewoluuje? Od czego zależy kierunek tej ewolucji?.....

Ćwiczenie 2. PRZYSZŁOŚĆ PRACY w 2060 r. Dyskusja nt. scenariusza Wersja B

Stwórzcie teraz osobę, charakter, avatar, przedmiot – który jest elementem wizji Przyszłość Pracy 2060 r. funkcjonującym w realiach scenariusza „SPOŁECZEŃSTWO UCZĄCE SIĘ”. Scharakteryzujcie tę osobę według poniższych charakterystyk. Niech każdy z Was po kolei opowie nam o stworzonej „personie”.

Jak masz na imię?.....	Jakie są Twoje:
	<ul style="list-style-type: none"> • Życzenia dla świata:
	<ul style="list-style-type: none"> • Wartości:
	<ul style="list-style-type: none"> • Indywidualne cele:
Narysuj swoją podobiznę	Co jeszcze powinniśmy wiedzieć o Tobie? (np. czym się zajmujesz na co dzień..)

Następnie moderator umieszcza poszczególne „persony” na tablicy/flipcharcie i notuje kluczowe charakterystyki. Grupa wspólnie identyfikuje relacje pomiędzy poszczególnymi elementami.

EKOSYSTEM		Pożądana wizja przyszłości
Persona 1	Persona 2	Życzenia dla świata: <ul style="list-style-type: none"> • Xx • Xx • xx
Persona 3	Persona 4	Wartości: <ul style="list-style-type: none"> • xx • xx • xx
Persona 5	Persona 6	Cele i aspiracje: <ul style="list-style-type: none"> • xx • xx • xx
#1		#2

Ćwiczenie 3. PRZYSZŁOŚĆ PRACY w 2060 r. Nowa wizja

Teraz podsumujcie Waszą dyskusję. Przedstawcie Waszą wspólną wizję przyszłości pracy. Pamiętajcie, Wasza wizja powinna odzwierciedlać uwarunkowania panujące w scenariuszu „Społeczeństwo uczące się”. Skorzystajcie z szablonu. Wasza wizja powstanie w trzech krokach:

Krok 1. Opiszcie teraźniejszy rynek pracy z perspektywy studenta

Krok 2. Opiszcie teraźniejszy rynek pracy

Krok 3. Opiszcie przyszły rynek pracy

Na każdym z powyższych etapów będziecie odpowiadać na pytania:

- Jaka jest „oficjalna” charakterystyka systemu: powszechnie znana wszystkim?
- Jakie są systemowe powody takiego stanu rzeczy?
- Jakie są ukryte powody takiego stanu rzeczy?
- Za pomocą jakiej metafory (lub sloganu) można opisać ten stan rzeczy?

Przed rozpoczęciem ćwiczenia, zapoznajcie się z poniższym przykładem przedstawiającym charakterystykę systemu edukacji: obecnie i w przyszłości.

Przykład: System edukacji – obecnie i w przyszłości (w kontekście scenariusza „Społeczeństwo uczące się”).

Opisywany element wizji	Krok 1 Rzeczywistość (system edukacji) z perspektywy studenta	Krok 2 Rzeczywistość (system edukacji)	Krok 3 Przyszłość (system edukacji) 2060
Jaka jest „oficjalna” charakterystyka systemu: powszechnie znana wszystkim?	Proces nauczania zogniskowany wokół studenta	Tradycyjna forma procesu kształcenia i nauczania	Holistyczne podejście do procesu kształcenia i nauczania
Jakie są systemowe powody takiego stanu rzeczy?	Brak elastyczności. Efekty kształcenia są z góry narzucone	Sztywny, jednokierunkowy model przekazywania wiedzy	Jakość kształcenia System oceny bazujący na samoocenie i dobrych praktykach Uznanie osiągnięć jest zindywidualizowane
Jakie są ukryte powody takiego stanu rzeczy?	Niedemokratyczny proces kształcenia i uczenia	Wykładowcy narzucają treści i formę kształcenia	Treści i formy kształcenia są efektem dialogu pomiędzy uczestnikami. Koewoluują.
Za pomocą jakiej metafory (lub sloganu) można opisać ten stan rzeczy?	Przeciąganie liny pomiędzy studentami, wykładowcami, ministerstwem edukacji	Teatr jednego aktora: wykładowca wie najlepiej	Orkiestra: harmonia i współbrzmienie

Następnie pracujcie z szablonem, który otrzymacie od moderatora.

Ćwiczenie 3. PRZYSZŁOŚĆ PRACY w 2060 r. Nowa wizja

Teraz podsumujcie Waszą dyskusję. Przedstawcie Waszą wspólną wizję przyszłości pracy. Pamiętajcie, Wasza wizja powinna odzwierciedlać uwarunkowania panujące w scenariuszu „Społeczeństwo uczące się”. Skorzystajcie z szablonu. Wasza wizja powstanie w trzech krokach:

Krok 1. Opiszcie teraźniejszy rynek pracy z perspektywy studenta

Krok 2. Opiszcie teraźniejszy rynek pracy

Krok 3. Opiszcie przyszły rynek pracy

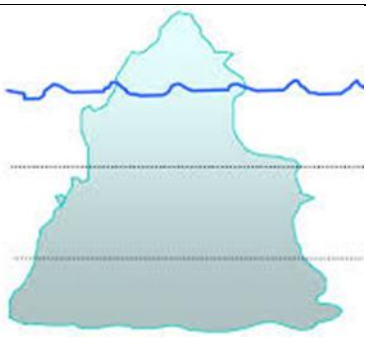
Na każdym z powyższych etapów będziecie odpowiadać na pytania:

- Jaka jest „oficjalna” charakterystyka systemu: powszechnie znana wszystkim?
- Jakie są systemowe powody takiego stanu rzeczy?
- Jakie są ukryte powody takiego stanu rzeczy?
- Za pomocą jakiej metafory (lub sloganu) można opisać ten stan rzeczy?

Rynek pracy – obecnie i w przyszłości (2060 r.) w kontekście scenariusza „Społeczeństwo uczące się”.

Opisywany element wizji	Krok 1 Rzeczywistość (rynek pracy) z perspektywy studenta	Krok 2 Rzeczywistość (rynek pracy)	Krok 3 Przyszłość (rynek pracy) 2060
Jaka jest „oficjalna” charakterystyka systemu: powszechnie znana wszystkim?			
Jakie są systemowe powody takiego stanu rzeczy?			
Jakie są ukryte powody takiego stanu rzeczy?			
Za pomocą jakiej metafory (lub sloganu) można opisać ten stan rzeczy?			

Teraz zaprezentujcie wypracowaną wizję pozostałym uczestnikom warsztatu. W tym celu skorzystajcie z szablonu.

Pytania pomocnicze	Przyszłość (rynek pracy 2060)	
• Jaka jest „oficjalna” charakterystyka systemu: powszechnie znana wszystkim?		• XX
• Jakie są systemowe powody takiego stanu rzeczy?		• XX
• Jakie są ukryte powody takiego stanu rzeczy?		• XX
• Za pomocą jakiej metafory (lub sloganu) można opisać ten stan rzeczy?		• XX